

הנחיות פרקליט המדינה	הנחיית פרקליט המדינה מספר 2.1 – מדיניות התביעה בהעמדה לדין וענישה בעבירות של גרימת מוות בתאונות דרכים
15 נובמבר 1990; 2 ינואר 1994; 1 אוגוסט 2002; 11 ספטמבר 2005	עדכון אחרון: ג' טבת תשע"ז, 1 ינואר 2017

2.1 - מדיניות התביעה בהעמדה לדין וענישה בעבירות של גרימת מוות בתאונות דרכים

עניינה של הנחיה זו בהתוויית מדיניות התביעה ודרך טיפולה בתיקים של תאונות דרכים קטלניות.

המסגרת החוקית:

1. ס' 304 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 קובע:

"הגורם ברשלנות למותו של אדם, דינו – מאסר שלוש שנים."

ס' 298 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 קובע:

(1) "הגורם במעשה או במחדל אסורים למותו של אדם, יאשם בהריגה, ודינו – מאסר עשרים שנים."

ס' 64 לפקודת התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: "הפקודה") קובע:

"העובר עבירה לפי ס' 304 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, תוך שימוש ברכב, דינו – מאסר שלוש שנים ולא פחות משישה חודשים; אולם רשאי בית-המשפט, אם ראה שהנסיבות מצדיקות זאת, שלא לפסוק מאסר מינימום כאמור מטעמים שיפרש בפסק-הדין."

א. כללי:

2. תאונות הדרכים הקטלניות הן תופעה קשה ונפוצה אשר גובה קורבנות בנפש מידי שנה ושנה. בשל שכיחותן הרבה ותוצאותיהן הקשות של תאונות הדרכים, קיימת חשיבות עליונה למיגורן, ולהעמדה לדין וענישתם של מבצעייהן. כך, כפי שקבע בית המשפט העליון:

"תאונות קטלניות המקפדות חיי אדם בכבישי הארץ הן, לצערנו, תופעה שכיחה האוכלת ארץ ויושביה. חוסר התרבות בנהיגה על הכביש ואי כיבוד כללי ההתנהגות הבסיסיים הכרוכים בכך מביאים לא אחת לאובדן חיים, ובמקרים רבים גורמים נזק גופני קשה לקרבנות התאונה, הורסים את חייהם לשארית ימיהם, ופוגעים פגיעה אנושה באיכות החיים של הקרובים להם. הפגיעה העמוקה הכרוכה בקטל בכבישים הפכה ענין המצוי בעדיפות עליונה בסדר יומה של החברה הישראלית. מחשבה ומשאבים גדולים מושקעים בנסיון להקטין את ממדי התופעה הקשה הזו ולהביא לשינויים פסיים וערכיים בהתנהגות הציבור בתחום זה".¹

3. יחד עם זאת, לעתים תופעת תאונות הדרכים הקטלניות מציבה בפני רשויות התביעה ובתי המשפט דילמה מורכבת בדבר ההתייחסות האכיפתית הראויה לעוברי העבירה. זאת, לאור העובדה שחלק ניכר של עוברי העבירה הנם אזרחים שומרי חוק, המנהלים אורח חיים נורמטיבי, אשר כשלו בהתנהגות רשלנית, ולעיתים רגעית. עמד על כך בית המשפט העליון, בקובעו :

"האמת תורה דרכה, כי הענישה במקרי גרימת מוות ברשלנות בגדרי תאונות דרכים או תאונות אחרות היא אתגר קשה, שכן עסקין ככלל בנאשמים נורמטיביים שמעזו והתרשלו בהיסח הדעת של רגע, וחרב עולמן של שתי משפחות ; בראש וראשונה, וברמה עילאית, של משפחת הקרבן שקופדו חייו בשל רשלנות ; אליה נכמר הלב. אך במרבית המקרים ישנה גם טראומה לפוגע ולמשפחתו, לא רק בשל הענישה אלא בשל המעשה, ומאמינים אנו איפוא כי הנאשמים מתייסרים אף הם, בכלל וגם בפרשה שלפנינו".²

התוויית מדיניות התביעה :

סעיף העבירה בתאונות דרכים קטלנית הנגרמת כתוצאה מרשלנות :

4. סעיף 64 לפקודה קובע עבירה ספציפית של גרימת מוות ברשלנות תוך כדי שימוש ברכב. עם זאת, לשון סעיף 64 אינה קובעת יסודות עבירה אלא מפנה לסעיף 304 לחוק העונשין.

בית המשפט העליון קבע לעניין זה כי :

¹ רע"פ 548/05 מאירה לוי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 19.1.2006).

² רע"פ 2996/13 טטיאנה נייאזוב נ' מדינת ישראל, פסקה כ', (פורסם בנבו, 13.08.2014) (להלן : פרשת נייאזוב).

"...המסקנה הנלמדת היא שסעיף 64 לפקודת התעבורה קובע עבירה מיוחדת ועצמאית של גרימת מוות ברשלנות תוך כדי שימוש ברכב, שהיא שונה מן העבירה הבסיסית של גרימת מוות הקבועה בסעיף 304 לחוק העונשין. העבירה הקבועה בסעיף 64 מהווה "עבירת תעבורה", כמשמעה בסעיף 1 לפקודת התעבורה..."³

5. לאור האמור, סעיף החיקוק שיצוין בכתב האישום בגין גרימת מוות ברשלנות תוך כדי שימוש ברכב, יהיה סעיף 64 לפקודת התעבורה בלבד, כפי שקבע השופט מצא בעניין **אבוטבול**⁴:

"האישום בעבירה של גרימת מוות תוך כדי שימוש ברכב יכול שדי לו שיתבסס על הוראתו של סעיף 64 לפקודת התעבורה בלבד, וכל תוספת לכך הינה בבחינת סרח עודף בלתי דרוש..."

ייחוס עבירות נוספות בכתב האישום:

6. יתכנו נסיבות בהן המסכת העובדתית מבססת התקיימותן של עבירות תעבורה נוספות לעבירת גרימת המוות.

7. כתב אישום בגין גרימת מוות ברשלנות תוך כדי שימוש ברכב, יכלול גם סעיפי עבירה נוספים שבוצעו לכאורה על ידי הנאשם, מקום בו:

(1) העבירה הנוספת אינה נבלעת בעבירה העיקרית ולא נגזרת ממנה באופן ישיר. כך לדוגמה, כאשר קדמה לתאונה נהיגה במהירות מופרזת שנמשכה על פני זמן;

(2) העבירה הנוספת מקימה אינטרס העמדה לדין משל עצמה כדוגמת פגיעה באדם נוסף או ברכוש של צד שלישי;

(3) העבירה הנוספת מהווה נסיבה משמעותית ומהותית בגרימת המוות ברשלנות כדוגמת נהיגה מודעת ברכב שאינו תקין;

(4) העבירה הנוספת מלמדת על התנהגות עבריינית מסכנת חיים מצד הנהג כדוגמת נהיגה ללא רישיון נהיגה.

³ בש"פ 7027/01 **אבוטבול נ' מדינת ישראל**, פסקה 3, פ"ד נ"ו(1) 659.

⁴ שם, בפסקה 6.

8. ככלל, עבירה כללית של "נהיגה רשלנית" או "בחוסר זהירות", שהביאה לתוצאה קטלנית בקשר סיבתי (כדוגמת העבירות הקבועות בסעיף 1338(1) לחוק העונשין או בסעיף 62(2) לפקודת התעבורה), לא תיכלל בנפרד.

שיקולי העמדה לדין בגין עבירת הריגה בתאונת דרכים לעומת עבירה של גרם מוות ברשלנות:

9. החלטה בדבר העמדה לדין בגין גרימה של תאונת דרכים קטלנית וקביעה של סעיף העבירה – "גרימת מוות ברשלנות" או "הריגה" – תעשה בהתאם לתשתית הראייתית ולשיקולי עניין לציבור.

שיקולים ראייתיים:

10. תיקי תאונות הדרכים הקטלניות מלמדים כי לעיתים קרובות קו הגבול שבין היסוד הנפשי של "רשלנות" לבין "מחשבה פלילית" אינו חד וברור. עמד על כך בית המשפט העליון:

"לא פעם, ובייחוד בנסיבות של עבירות תעבורה, דק הוא הגבול בין הריגתו של אדם מתוך מחשבה פלילית מסוג פזיזות ברמה של קלות דעת לבין גרימת מותו של אדם ברשלנות... ההבחנה בין שתי העבירות מבוססת על מודעותו, או היעדר מודעותו, של הנאשם לאפשרות שמעשיו יביאו לתוצאה הקטלנית. עבירה של גרימת מוות ברשלנות עוסקת, על פי רוב, "במצב שבו לא התכוון הנאשם, ואף לא צפה, כי תוצאת מעשיו או מחדליו תהיה קטלנית"... לעומת זאת, כאשר עסקינן בעבירת הריגה, מבחינת המודעות נדרש כי העושה יהיה מודע לאפשרות התרחשותה של התוצאה הקטלנית... כך, אף אם לא רצה או קיווה שזו תתרחש – אך נטל סיכון בלתי סביר להתרחשותה... בהיעדר יכולת לבחון כליות ולב תדיר מסיק בית המשפט את קיומה של מודעות כאמור באמצעות הסתמכות על חזקות עובדתיות. חזקה אחת גורסת כי אדם מודע למשמעות התנהגותו ולתוצאות הטבעיות שלה. לפי חזקה שנייה, התנהגות העולה כדי התרשלנות רבתי מלמדת על קלות דעת ביחס לתוצאה הצפויה. בעניינן של תאונות דרכים נקבע כי במקרים שבהם מתגלה סטייה חמורה מהתנהגות סבירה של נהג, יכול ששתי החזקות העובדתיות תשתלבנה לכדי חזקה שלפיה התקיים היסוד הנפשי הנדרש לעבירת ההריגה."⁵

⁵ ע"פ 2566/14 אדוארד גלפונד נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 17.2.2016) (להלן: עניין גלפונד).

11. כמו בכל עבירה, במקרים רבים ניתן ללמוד על היסוד הנפשי של העושה מהתנהגותו. במקרה של תאונת דרכים קטלנית, יש שניתן ללמוד מנהיגה מסוכנת, בהעדר ראיות אחרות סותרות, על מודעות הנהג לאפשרות גרימת התוצאה הקטלנית. כך למשל, הנסיבות שיפורטו להלן, יכולות להעיד על מודעות העושה לאפשרות התרחשות התוצאה הקטלנית:

(1) מעבר בצומת מרומזר באור אדום סמוך לאחר התחלפות הרמזור מכתום

לאדום ("גניבת רמזור") - יש להבחין בין "גניבת רמזור" בנסיבות בהן מתקיימת צפיות גבוהה לאפשרות התרחשות התוצאה הקטלנית, לבין "גניבת רמזור" בנסיבות שלא מתקיימת בהן צפיות גבוהה כאמור. כך למשל במקרה שבו נהג מגיע לצומת פנוי במהירות של כ-50 קמ"ש, מגביר עוד יותר את מהירות נסיעתו לצורך המעבר בצומת, חוצה את הצומת כמה שניות לאחר התחלפות הרמזור לאדום, פוגע ברכב שעבר בירוק וכתוצאה מכך גורם לתאונה קטלנית. במקרה כזה סביר שמתקיימת צפיות גבוהה להתרחשות התוצאה הקטלנית ומכאן שיש לשקול להעמידו לדין בגין עבירת הריגה. לעומת זאת, כאשר נהג "גונב" רמזור כשהוא נכנס לצומת פקוק, במהירות נמוכה וכתוצאה מכך ולמרות המהירות הנמוכה גורם לתאונה קטלנית, או כשהמעבר ברמזור האדום היה כשנייה בלבד לאחר התחלפותו, קשה יהיה לקבוע כי מתקיימת צפיות גבוהה כאמור, ולפיכך סביר יהיה ככלל להעמידו לדין בגין עבירה של גרם מוות ברשלנות בלבד.⁶ יובהר כי, ככלל, ככל שהאור האדום דלק פרק זמן ארוך יותר לפני שהנהג הפוגע חצה את הצומת והנהג היה מודע לכך, כך תגבר הנטיה להאשימו בעבירת הריגה.

(2) דריסת הולך רגל במעבר חצייה תוך נהיגה במהירות גבוהה מהמותר ו/או תוך עקיפת רכב שנסע בנתיב שמימינו או משמאלו אשר האט ועצר לפני מעבר החצייה.⁷

(3) חציית קו הפרדה רצוף בנסיבות המצביעות על צפיות גבוהה להתרחשות התוצאה. כך לדוגמה, עקיפת רכב במקום בו שדה הראייה מוגבל או עקיפת רכב ארוך במיוחד.⁸

(4) נהיגה במהירות מופרזת שבאופן בולט אינה מתאימה לתנאי הדרך.⁹

⁶ ע"פ 8250/05 מדינת ישראל נ' יוסף שלום, פסקה 18 (פורסם בנבו, 3.10.2006).

⁷ ע"פ 9695/10 פואד אבו ערישה נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (פורסם בנבו, 18.7.2011).

⁸ ע"פ 570/07 חיים בן הרוש נ' מדינת ישראל, פסקה י (פורסם בנבו, 7.05.2007) (להלן: עניין בן הרוש).

⁹ עניין גלפונד, לעיל ח"ש 5, בפס' 46-53.

(5) **התאונה ארעה בשל או בקשר עם היות הנאשם תחת השפעה של סם או משקה משכר¹⁰. ראה לעניין זה הוראת סעיף 34ט(ב) לחוק העונשין¹¹;**

(6) **נהיגה ללא רישיון על ידי נהג שלא קיבל רישיון נהיגה, או מתן היתר לנהיגה כאמור מאת בעל הרכב או בעל השליטה ברכב, מהווה ככלל נסיבה רלוונטית, שכן חזקה היא שהיעדר ההסמכה וההכשרה כרוכים ביצירת סיכון בלתי סביר להתרחשות התאונה.**

12. טענה לחוסר תשומת לב של הנהג לעובדות שתרמו לתאונה (למשל למופע אור אדום ברמזור, לחציית הולך רגל וכד'), מאפיינת רבים מאירועי תאונות הדרכים הקטלניות. אם היא מתקבלת (לאחר בחינת מכלול העובדות) יש בה כדי להצדיק אישום בעבירת רשלנות בלבד. כך למשל, אם נהג ממתין ברמזור אדום, ופונה שמאלה במופע אדום ברגע שהרמזור לכיוון קדימה התחלף לירוק בשל בלבול, ניתן לשקול להאשימו ברשלנות בלבד.

ריבוי אישומים בגין ריבוי נפגעים:

13. התקיימו נסיבות שבהן אשמת הנהג הביאה למותו של יותר מאדם אחד והנהג הועמד לדין בעבירת הריגה, הרי שככלל תיוחסנה לו בכתב האישום מספר עבירות הריגה בהתאם למספר נפגעי העבירה.

14. התקיימו נסיבות שבהן **רשלנות** הנהג הביאה למותו של יותר מאדם אחד, תשקול התביעה העמדה לדין בגין מספר עבירות של גרם מוות ברשלנות בהתאם למספר נפגעי העבירה. כך יהיה למשל במקרי רשלנות גבוהה של הנהג.

שיקולי עניין לציבור:

15. ככלל, בתחום זה של תאונות דרכים קטלניות, וכן בתאונות דרכים שגרמו לפציעות ממשיות, גובר האינטרס הציבורי שבהעמדה לדין על פני נסיבות ושיקולים אחרים. לפיכך, ככלל, יש להגיש כתב אישום בעבירה ההולמת את חומר הראיות, ואין מקום להימנע מהגשת כתב אישום או להסתפק בהגשת כתב אישום בעבירה קלה יותר מזו שהראיות מלמדות עליה.

¹⁰ ע"פ 3214/13 דימטרי קלשניקוב נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 2.10.2014).

¹¹ סעיף 34ט(ב) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: **חוק העונשין**): "עשה אדם מעשה במצב של שכרות והוא גרם למצב זה בהתנהגותו הנשלטת ומדעת, רואים אותו כמי שעשה את המעשה במחשבה פלילית, אם העבירה היא של התנהגות, או באדישות אם העבירה מותנית גם בתוצאה."

16. למרות זאת, בנסיבות חריגות, ניתן להימנע כליל מהגשת כתב אישום או להסתפק בהגשת כתב אישום בעבירה קלה יחסית, משיקולי עניין לציבור הנוגעים לנאשם או לנסיבות התאונה, ובין היתר בגין פגיעה חמורה בחשוד עצמו, או בבן משפחתו (ר' לעניין זה הנחיית פרקליט המדינה 2.26 שעניינה בגרימת מוות ברשלנות או פגיעה קשה בקרוב משפחה, שלפיה בנסיבות מסוימות וחריגות ניתן לשקול להימנע מהגשת כתב אישום או לשקול עיכוב הליכים).

17. אשר על כן, בהתקיימן של הנסיבות הבאות, ובעיקר בעניינו של אדם נורמטיבי (ללא עבר פלילי או עבר תעבורתי משמעותי), ניתן לשקול העמדה לדין בגין עבירה של גרימת מוות ברשלנות משיקולי עניין לציבור, אף אם ניתן עקרונית להעמידו לדין בעבירת הריגה, ואף לשקול אי הגשת כתב אישום כלל (אין מדובר ברשימה ממצה):

(1) כתוצאה מהתאונה נגרמה לנאשם פגיעה פיסית או נפשית חמורה;

(2) כתוצאה מהתאונה בן משפחה של הנאשם נהרג או נפצע קשה (ראה לעניין זה סעיף 16 לעיל).

18. מאידך, גם במקרים אלה, כשיש ראיות מספיקות לאישום בהריגה, הרי שכלל שמידת הצפיות לתוצאה הקטלנית הייתה גבוהה יותר כך יגבר העניין הציבורי שבהעמדה לדין בעבירת הריגה. בדומה ככל שמספר נפגעי העבירה שקיפחו חייהם או נפגעו באופן קשה בתאונה גדול יותר, כך יגבר העניין הציבורי שבהעמדה לדין בעבירת הריגה או בגרם מוות ברשלנות, לפי העניין.¹²

19. גם אם התקיימו נסיבות חריגות כאמור בסעיף 16 לעיל, ייטה תובע להעדיף את האינטרס הציבורי שבהעמדה לדין מקום בו קיים צורך ממשי לשלול את רישיונו של הנאשם לתקופה של שנים אחדות או אף לצמיתות, וזאת בשל החשש להישנות העבירה. ככלל, בשל הוראות סעיף 67 לחוק סדר הדין הפלילי, אין מקום לשקול במקרה זה הסדר מותנה, שכן סעיף 67 מגביל את תקופת הפסילה המקסימלית לשנה בלבד. במקרים אלה, לאחר הגשת כתב אישום, ניתן לשקול בחיוב הסכמה לעיכוב הליכים, בכפוף להתחייבות הנאשם להפקיד רישיונו למספר שנים או לצמיתות, לפי העניין.

¹² עניין בן הרוש, לעיל ה"ש 8, בפס"י.

הגשת כתב אישום טרם פקיעת הפסילה המנהלית:

20. בהתאם להוראת סעיף 47 לפקודה¹³ ולמסגרת הזמנים שנקבעה בו, יש להגיע לידי החלטה בשאלת ההעמדה לדין ככל הניתן – ובמידת הצורך להגיש כתב אישום, טרם פקיעת תקופת הפסילה המנהלית. יחד עם זאת, בהתאם לפסיקה הקיימת, אין מניעה להאריך את תקופת הפסילה המנהלית לנהג שצפוי להיות מוגש נגדו כתב אישום ולצורך כך יש לעשות שימוש בסעיף 50(א) סיפא¹⁴ או סעיף 47(ט)¹⁵ לפקודה.¹⁶

בדיקת תיק תאונת דרכים קטלנית בטרם הגשתו לבית-משפט תחל בהקדם האפשרי:

21. התקבל אצל רשות התביעה תיק חקירה שעניינו בתאונה קטלנית, יחל הטיפול בו בפרקליטות, ככל הניתן, בהקדם האפשרי, וזאת כדי לעמוד בלוח הזמנים כמפורט בהנחיה זו.

ניהול תיק תאונת דרכים קטלנית בבית-משפט:

22. בתיקי תאונות דרכים קטלניות רבים, בוחן התנועה הוא בדרך כלל עד התביעה המרכזי ועל כן יש לוודא שהתקיימה לגביו ההכנה הדרושה טרם המשפט, והכל בהתאם למפורט בהנחיות פרקליט המדינה שעניינה ב"ראיון עד" (העתידה להתפרסם בעתיד הקרוב), ובשים לב לתפקידו הכפול – עד שקלט עובדות בחושיו ועד מומחה. בשל ייחודם של תיקים אלו, ישקול התובע גם את אלו:

(1) קבלת הסבר מהבוחן לעניין ממצאיו, חישוביו ופירוט של הספרות המקצועית שעל בסיסה הגיעה למסקנותיו, לפני מועד עלייתו לדוכן העדים;

¹³ סעיף 47 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: **הפקודה**) קובע: "47. (א) בסעיף זה, "קצין משטרה" – קצין משטרה בדרגת מפקח ומעלה; (ב) היה לשוטרי יסוד סביר להניח כי נהג עבר לעניין עבירה מן העבירות המפורטות בתוספת הרביעית, או כי בשל עבירה שעבר הנהג אירעה תאונת דרכים שבה נהרג אדם או נחבל, או ניזוק רכוש, רשאי השוטרי לדרוש מהנהג להילוות אליו אל קצין משטרה או ליטול ממנו את רשיון הנהיגה שלו; (ג) (1) נטל השוטרי את רשיון הנהיגה כמפורט בסעיף קטן (ב), יתן לנהג אישור על נטילת הרשיון וזימון להופיע, בתוך שלושה ימים במועד שיקבע, בפני קצין משטרה, לצורך החלטה בדבר פסילת רשיון הנהיגה שלו; אישור שניתן כאמור יראו אותו כרשיון הנהיגה שניטל וזאת עד למועד שנקבע לזימון הנהג בפני קצין המשטרה; (2) בזימון האמור בפסקה (1) יובהרו תוכן של הוראות סעיפים קטנים (ו) ו-(ז), וכן יפורטו בו מקום ומספר טלפון לקבלת תוכן החלטתו של קצין המשטרה; (ד) לא נטל השוטרי את רשיון הנהיגה כמפורט בסעיף קטן (ב), רשאי הוא לתת לנהג זימון כאמור בסעיף קטן (ג); (ה) היה לקצין משטרה יסוד להניח כי יוגש כתב אישום נגד הנהג שביצע את העבירה לפי סעיף קטן (ב) ינהג כלהלן, לפי העניין: (1) בעבירה שגרמה לתאונת דרכים שבה נהרג אדם – יפסול את הנהג מהחזיק ברשיון נהיגה לתקופה של 90 ימים; (2) בעבירה שגרמה לתאונת דרכים שבה נחבל אדם או ניזוק רכוש – רשאי הוא לפסול את הנהג מהחזיק ברשיון נהיגה לתקופה של 60 ימים; (3) בעבירה מן המפורטות בתוספת הרביעית – רשאי הוא לפסול את הנהג מהחזיק ברשיון נהיגה לתקופה של 30 ימים; (ו) לא הופיע הנהג בפני קצין המשטרה במועד שזומן אליו כאמור בסעיף קטן (ג), רשאי קצין המשטרה לפסול אותו מהחזיק ברשיון הנהיגה לפי סעיף קטן (ה) גם בהעדרו, ומאותו מועד יראו את הנהג כמי שהודע לו שנפסל מהחזיק ברשיון נהיגה ויחולו עליו הוראות סעיף 67.

¹⁴ סעיף 50(א) לפקודה: "עברו שלושה חדשים מיום שנפסל בעל רשיון לפי הסעיפים 46 או 47 ולא הוגש לבית המשפט אישום נגד בעל הרשיון על המעשה או על המחדל שבגללם נפסל – תבוטל הפסילה אלא אם כן הורה בית המשפט, מטעמים מיוחדים ומנימוקים שיירשמו, להאריך את מועד הפסילה לתקופה שיקבע."

¹⁵ סעיף 47(ט) לפקודה: "בית המשפט המוסמך לדון בעבירה, שבשלה נפסל הרשיון לפי סעיף קטן (ה), רשאי להאריך את הפסילה עד לגמר בירור הדין או לבטל אותה, בתנאים או ללא תנאים."

¹⁶ ראה לעניין זה, בש"פ 1084/16 ויאצ'סלב גלוסקין נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 6.3.2016).

(2) הצגת חוות דעת מומחה מטעם ההגנה לבוחן התנועה כחלק מהכנתו לעדותו בבית המשפט.

מדיניות ענישה:

23. בפסיקתו של בית-המשפט העליון נקבעו כללים מנחים באשר לענישת נהגים שהיו מעורבים בגרימת תאונה קטלנית, ובכלל זאת:

"נדמה שקיימים שלושה כללים מנחים בסוגיית הענישה הראויה בעבירה של גרימת תאונת דרכים קטלנית ברשלנות. האחד, ראוי לגזור על נאשם עונש מאסר בפועל ופסילה מלנהוג לתקופה הולמת, הן בשל עקרון קדושת החיים והן משיקולי הרתעה. השני, בדרך-כלל הנסיבות האישיות של הנאשם בעבירה זו אינן בעלות משקל כבעבירות אחרות המלוות בכוונה פלילית, הן בשל אופייה המיוחד של העבירה הנדונה והן בשל ביצועה השכיח גם ע"י אנשים נורמטיביים. השלישי, אמת המידה הקובעת בעבירה זו היא דרגת הרשלנות."¹⁷

ועוד, קבע בית המשפט בפרשת **נייאזוב**¹⁸:

"... משקופחו חיי אדם ברשלנותו של נהג, המדיניות השיפוטית היא מאסר בפועל, בהיעדר נסיבות אישיות חריגות מאוד המצדיקות זאת. קשיים אישיים ומשפחתיים הכרוכים בכניסה למאסר הם אינהרנטיים למצב, ועל כן ככלל לא ייראו אלה כנסיבות להקלה"

24. אשר על כן, ככלל, במסגרת הטיעונים לעונש, הפרקליטות תעתור להטיל על מי שהורשע בגרימת מוות עקב נהיגה **רשלנית**, עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח. עם זאת, בנסיבות חריגות, ניתן לשקול להסתפק במאסר שירוצה בעבודות שירות. הורשע הנאשם בעבירת **הריגה**, יתבקש עונש מאסר בפועל התואם במשכו את נסיבות העניין.

25. אין באמור כדי למנוע מהפרקליט המטפל, לעתור לעונש אחר, ככל שמתקיימות נסיבות המצדיקות זאת.

¹⁷ ע"פ 6755/09 ארז אלמוג נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (פורסם בנבו, 16.11.2009).

¹⁸ עניין **נייאזוב**, לעיל ה"ש 2, בפס' כה.

26. במקרה שבו נהרגו מספר אנשים בתאונת הדרכים, תעתור התביעה לענישה המשקללת את מספר ההרוגים ואת הצורך ליתן ביטוי לערך החיים של כל אדם בנפרד¹⁹.

27. התקיימה קרבה משפחתית בין הנהג הפוגע לבין נפגע העבירה, יהווה הדבר שיקול בין מכלול שיקולי הענישה (ראה לעניין זה הנחיית פרקליט המדינה מספר 2.26 שעניינה בגרימת מוות ברשלנות או פגיעה קשה לקרוב משפחה).

¹⁹ ראה לעניין זה, רע"פ 698/14 מוחמד אלג'בור נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 25.03.2014).